

# רַבֵּנוּ נַחֲמָן מִבְּרַסְלָב

סְפֹרֵי מַעֲשֵׂיזוֹת שֶׁל שְׁנַיִם קְדָמוֹנִיּוֹת



מִזְבֹּב וְעַכְבַּיִשׁ



*LA MOUCHE*



*L'ARAIGNÉE*



*Le mérite de ce travail*

*est dédié à*

*l'élévation des âmes de*

***CHIMEÛN BEN MEÏR***



***'HAYA BAT DANIEL***

***ת.נ.צ.ב.ה.***

*Le Rebbe déclara : « Je vais vous raconter tout ce périple que j'ai entrepris. »*

Il était une fois un roi qui avait mené beaucoup de grandes guerres, il les avait remporté et fait de nombreux prisonniers. (Pendant qu'il racontait ce récit, le Rebbe nous avertit en ces termes : « Demandez-moi de tout vous raconter, ainsi vous pourrez comprendre. » ) Et chaque année, ce roi organisait une grande réception, le jour anniversaire où il avait remporté la guerre. Les princes et ministres y étaient tous présents, selon le protocole royal.

On y représentait des farces et des comédies, on y plaisantait et se riait de toutes les nations, des Turcs et des autres. On caricaturait les comportements et mœurs de chaque peuple, et sans doute s'y moquait-on aussi des Juifs.

Le roi ordonna qu'on lui apporte le livre qui répertoriait les manières et usages de chaque peuple. A chaque endroit qu'il ouvrait, le roi se rendait compte que l'ouvrage ramenait la tradition et politesse de la nation, tel que les acteurs la représentaient, avec exactitude. Probablement, l'auteur des scènes du spectacle avait-il également consulté ce recueil.

עָנָה וְאָמַר: אֶסְפֵּר לָכֶם כָּל הַנְּסִיעָה  
שְׁלִי שֶׁהָיָה לִי:

**ב**עֲשָׂה בְּמִלְךָ אַחַד שָׁהִיו עָלָיו  
כַּמָּה מְלָחֵמוֹת כְּבִדּוֹת וְכַבֵּשׁ  
אוֹתָם, וְלָקַח שְׁבוּיִים הַרְבֵּה. בְּתוֹךְ  
דְּבָרָיו שֶׁהִתְחִיל לְסַפֵּר זֹאת הִמְעַשָּׂה  
עָנָה וְאָמַר בְּזוֹ הַלְּשׁוֹן: תֹּאמְרוּ  
שְׂאֵסְפֵר לָכֶם הַכֹּל וְתוֹכְלוּ לְהַבִּין,  
וְהָיָה הַמֶּלֶךְ עוֹשֶׂה סְעֵדָה גְּדוֹלָה  
(שְׂקוֹרִין "בְּאֵיל") בְּכָל שָׁנָה בְּאוֹתוֹ  
הַיּוֹם שֶׁכַּבֵּשׁ הַמְּלָחֵמָה. וְהָיוּ שָׂם עַל  
הַבְּאֵיל כָּל הַשָּׂרִי-מְלוּכָה וְכָל  
הַשָּׂרִים כְּדֶרֶךְ הַמְּלָכִים,

וְהָיוּ עוֹשִׂין שָׂם עֲנִינֵי צָחוּק (שְׂקוֹרִין  
"קוֹמְעֵדִים"). וְהָיוּ מְשַׁחֲקִים  
וְצוֹחֲקִים מִכָּל הָאֲמוֹת מִהַיִּשְׁמַעְאֵל  
וּמִכָּל הָאֲמוֹת. וְהָיוּ עוֹשִׂים וּמַעֲקָמִים  
בְּדֶרֶךְ שָׁחוּק כְּדֶרֶךְ הַנִּימוּס  
וְהַהֲנָהָה שֶׁל כָּל אֲמָה וּמִן הַסֵּתֶם  
מִיִּשְׂרָאֵל גַּם-כֵּן הָיוּ עוֹשִׂין הַשָּׁחוּק.

וְצִוָּה הַמֶּלֶךְ לְהַבִּיא לוֹ הַסֵּפֶר שֶׁהָיָה  
כְּתוּב בּוֹ הַנִּימוּסִים וְהַהֲנָהָה שֶׁל  
כָּל אֲמָה וְאֲמָה. וּבְכָל מְקוֹם שֶׁהָיָה  
פּוֹתֵחַ אֶת הַסֵּפֶר, הָיָה רוֹאֶה שֶׁכְּתוּב  
בּוֹ הַהֲנָהָה וְהַנִּימוּסִים שֶׁל הָאֲמָה,  
כְּדֶרֶךְ שֶׁהָיוּ עוֹשִׂין בְּעַלֵּי הַשָּׁחוּק  
מִמֶּשׁ כִּי מִסֵּתֵמָּה גַם זֶה שֶׁעָשָׂה  
הַצָּחוּק וְהַקְּאֻמְעֵדִיא רָאָה גַם-כֵּן  
אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה. וּבְתוֹךְ שֶׁהָיָה

Pendant que le roi consultait le livre, il aperçut une araignée qui rampait sur la tranche des pages.

De l'autre côté de la feuille, une mouche était posée. Sans doute était-ce cette proie que l'araignée convoitait. Pendant que l'araignée avançait vers la mouche, un vent se leva qui souleva une des pages du livre. L'araignée ne pouvait plus atteindre la mouche, elle retourna en arrière, avec ruse, comme si elle se ravisait et renonçait à la mouche.

Puis la page revint à sa place. L'araignée récidiva et reprit sa progression vers la mouche ; la page se souleva de nouveau, et fit barrière, c'est-à-dire qu'en se levant, la page empêchait l'araignée d'atteindre la mouche, l'araignée rebroussa donc chemin. Le manège se répéta à plusieurs reprises.

Puis, l'araignée s'achemina de nouveau vers la mouche. Elle rampait et progressait, elle parvint à poser l'une de ses pattes sur la page où se trouvait la mouche. La page voisine se souleva de nouveau, alors que l'araignée se trouvait engagée sur la feuille d'à-côté, et se tourna carrément. L'araignée resta dessous, dans l'espace entre les deux feuilles. Elle rampait là-bas, encore un peu, et bientôt il ne resta plus rien d'elle.

הַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב עַל הַסֵּפֶר, רָאָה שֶׁהָיָה עֶכְבִּישׁ, הַנִּקְרָא שְׂפִין, שֶׁהָיָה מְרַחֵשׁ עַל צִדֵי הַסֵּפֶר, וְהֵינּוּ עַל חֲדֵי הַדְּפִין,

וּמֵצֵד הַשְּׂנִי הָיָה עוֹמֵד זָבֹב. מִן הַסֵּתָם לְהִיכֵן הוֹלֵךְ הָעֶכְבִּישׁ אֶל הַזָּבֹב. וּבְתוֹךְ שֶׁהָיָה הָעֶכְבִּישׁ מְרַחֵשׁ וְהוֹלֵךְ אֶל הַזָּבֹב, בָּא רוּחַ וְהָרִים אֶת הַדָּף מִן הַסֵּפֶר, וְלֹא הָיָה הָעֶכְבִּישׁ יָכוֹל לֵילֵךְ אֶל הַזָּבֹב. וְחִזְרָה לְאַחֲרֶיהָ, וְעָשְׂתָה עֲצָמָה בְּעֶרְמָה כְּאִלוֹ הִיא חוֹזֶרֶת וְאֵינָה רוֹצֵית עוֹד לֵילֵךְ אֶל הַזָּבֹב.

וְחִזְרָה הַדָּף לְמְקוֹמוֹ. וְחִזְרָה הָעֶכְבִּישׁ לֵילֵךְ אֶל הַזָּבֹב, וְאֵזִי שׁוֹב הָרִים הַדָּף וְלֹא הִנִּיחָהּ, הֵינּוּ שֶׁהַדָּף חָזַר וְהָרִים אֶת עֲצָמוֹ וְלֹא הִנִּיחַ אֶת הָעֶכְבִּישׁ לֵילֵךְ אֶל הַזָּבֹב, וְחִזְרָה. וְכֵן הָיָה כְּמָה פְּעָמִים.

אַחֲרֵכֶּךָ שׁוֹב חִזְרָה הָעֶכְבִּישׁ לֵילֵךְ אֶל הַזָּבֹב, וְהִיתָה מְרַחֶשֶׁת וְהוֹלְכֶת עַד שֶׁכָּבַר הַטְּפָה עֲצָמָה בְּרָגַל אֶחָד עַל הַדָּף. וְשׁוֹב הָרִים הַדָּף אֶת עֲצָמוֹ וְהִיא כְּבָר הִיתָה עַל הַדָּף קָצֵת. וְאֵזִי הִנִּיחַ הַדָּף אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי עַד שֶׁנִּשְׁאַרָה הָעֶכְבִּישׁ תַּחְתּוֹ בְּחֻלְל בֵּין דָּף לְדָף. וְהִיתָה מְרַחֶשֶׁת שָׁם וְנִשְׁאַרָה מְטָה מְטָה עַד שֶׁלֹּא נִשְׁאַר מִמֶּנָּה כְּלוּם.

( quant à la mouche, je ne vous raconterai pas ce qu'il advint d'elle.)

Le roi observait tout cela et en était très étonné. Il comprit que les circonstances n'étaient pas fortuites, on voulait lui montrer quelque chose. Tous les ministres avaient remarqué comment le manège accaparait l'attention du roi fasciné. Le monarque se mit à réfléchir : que signifiait cela, et dans quel but ? Il s'assoupit devant le livre et rêva :

Il tenait en main une pierre précieuse et la contemplait. Il se mit à en sortir des tas de gens. Le roi jeta la pierre de sa main. Or, une coutume parmi les rois consiste à suspendre leur effigie au-dessus de leur personne ; puis, on accroche la couronne au-dessus du portrait. Les gens sortis du diamant s'étaient emparés du portrait royal et en découpèrent la tête. Puis, ils empoignèrent la couronne et la jetèrent dans la fange – tout cela le roi le rêva ; puis, ils coururent vers le souverain pour l'assassiner. Soudain, une page du livre devant lequel le roi dormait se dressa. Elle protégea le roi [tel un bouclier] et les gens ne purent pas lui faire de mal; ils s'en éloignèrent.

Puis, la page reprit sa place. Alors, les gens coururent à nouveau pour l'assassiner, la page se souleva encore, ainsi plusieurs fois de suite. Le roi

( והזבוב לא אספר לכם מה שהיה בזה. )

והמלך היה רואה כל זה, והיה מתמיה עצמו, והבין שאין זה דבר ריק, רק שמראין לו איזה דבר. וכל השרים ראו שהמלך מסתכל ומתמיה על זה. והתחיל לחשב בזה, מה זה ועל מה זה. ונתנמנם על הספר, וחלם לו,

שהיה בידו אבן טוב (שקורין "דומיט"). והיה מסתכל בו. והיו יוצאין מפניו גזמות אנשים. והשליך מידו הדומיט. והדרך אצל המלכים, שתולה על-גביהם הפאטרעט שלו ועל-גבי הפאטרעט תולה את הכתר. והיו אותן האנשים היוצאין מן הדומיט לוקחין את הפאטרעט והתכו את ראשו. ואחר-כך לקחו את הכתר והשליכו לתוך הרפש, כל זה חלם לו, והיו אותן האנשים רצים אליו להרגו. והרים עצמו דף מן הספר הנ"ל שהיה שוכב עליו. והגן לפניו ולא יכלו לעשות לו מאומה, והלכו מפניו.

ואחר-כך חזר הדף למקומו. ושוב היו רצים להרגו וחזר והרים הדף כנ"ל, וכן היה כמה פעמים. והיה משתוקק מאד לראות איזה דף

avait très envie de savoir quelle page le protégeait et les coutumes de quelle nation y étaient consignées. Mais il avait peur de regarder, il se mit à crier : « Au secours ! Au secours ! » Tous les ministres présents entendirent. Ils souhaitaient le réveiller, cependant la bienséance n'autorise pas à réveiller le roi. Ils faisaient donc du bruit autour de lui, afin qu'il s'éveille, mais lui n'entendait pas.

Entre temps, une haute montagne arriva et l'interpella : « Pourquoi cries-tu à ce point ? Je dors depuis longtemps et personne n'est encore parvenu à me réveiller, sauf toi. » Le roi se justifia : « Comment ne crierais-je pas ? Ils se dressent contre moi pour m'assassiner, et seule cette page me sauvegarde. » La montagne le rassura : « Si c'est cette page qui te protège, tu n'as rien à craindre. Contre moi également se dressent de nombreux ennemis. Heureusement, cette page me préserve. Viens, je vais te montrer. »

Elle lui montra ceci : autour de la montagne, campaient des milliers et des myriades d'ennemis, qui festoyaient joyeux, jouaient de la musique et dansaient. La joie venait de ce qu'un de leurs bataillons avait imaginé un stratagème pour escalader la montagne. Aussi se réjouissaient-ils, faisant bonne chère et jouant de la musique etc. Ainsi agissait chaque

שָׁמַגְן עָלָיו, מֵאִיזָה נִימוּסִים שֶׁל  
אִיזָה אָמָה כָּתוּב עָלָיו. וְהָיָה מִתִּירָא  
לְהִסְתַּכֵּל. וְהִתְחִיל לְצַעֵק: חֶבֶל,  
חֶבֶל. וְשָׁמְעוּ כָּל הַשָּׂרִים שֶׁהָיוּ  
יוֹשְׁבֵינֵי שָׁם, וְהָיוּ חֹפְצִים לְהַקִּיצוֹ.  
אָדָּם אֵין זֶה נִימוּס לְהַקִּיץ אֶת הַמֶּלֶךְ.  
וְהָיוּ מַכִּים סְבִיבוֹתָיו כִּדְרֵי לְהַקִּיצוֹ  
וְלֹא הָיָה שׁוֹמֵעַ.

בְּתוֹךְ כֶּךָּ בָּא אֱלֹהֵי הַר גְּבוּהָ. וְשָׁאַל  
אוֹתוֹ: מָה אַתָּה צוֹעֵק כָּל־כֶּךָ שְׁזָה  
זְמַן רַב שָׁאַנִּי יָשָׁן וְלֹא הִקִּיץ אוֹתִי  
כְּלוּם שׁוּם דָּבָר וְאַתָּה הִקִּיצוֹת  
אוֹתִי. אָמַר לוֹ: וְלֹא אֶצְעֵק, שֶׁהֵם  
קָמִים עָלַי לְהַרְגֵנִי רַק שְׁזָה הַדָּף מִגֵּן  
עָלַי. הַשֵּׁיב לוֹ הָהָר: אִם זֶה הַדָּף מִגֵּן  
עָלֶיךָ, אֵין אַתָּה צָרִיךְ לְהִתִּירָא  
מִשׁוּם דָּבָר, כִּי גַם עָלַי קָמִים הָרַבָּה  
שׁוֹנְאִים. רַק זֶה הַדָּף מִגֵּן עָלַי. בּוֹא  
וְאַרְאֵךְ.

וְהִרְאָה לוֹ שֶׁסְּבִיב הָהָר עוֹמְדִים  
אֱלָפִים וְרַבְבוֹת שׁוֹנְאִים וְעוֹשִׂים  
סְעֵדוֹת וְשִׂמְחִים וְכִלְי־זֶמֶר מְזַמְרִים  
וּמְרַקְדִין. וְהַשְּׂמֵחָה הִיא, שֶׁאִיזָה כֵּת  
מֵהֶם חוֹשֵׁב אֶחָד וּבָא עַל אִיזָה  
חֲכָמָה אֵיךְ לְעֵלוֹת אֶל הָהָר, וְאֵין  
עוֹשִׂים שְׂמֵחָה גְּדוּלָה וּסְעֵדָה  
וּמְזַמְרִים וְכוּ', וְכֵן כָּל כֵּת וְכֵת מֵהֶם.  
רַק שְׁזָה הַדָּף שֶׁל אֱלֹהֵי הַנִּימוּסִים

légion. La montagne continua : « Cependant, cette page de coutumes qui t'a protégé, me protège également. »

Au sommet de la montagne, une tablette de bois se dressait. Des coutumes étaient notées dessus, telles que consignées sur la page qui avait préservée le roi, avec le peuple dont elles provenaient. Cependant, la montagne étant très élevée, on ne pouvait distinguer ce qui y était inscrit. Plus bas, par-contre, on trouvait une [autre] tablette, avec inscrit dessus : Celui qui possède toutes ses dents peut gravir la montagne. Or, l'Eternel Béni-Soit-Il a fait croître une certaine herbe à l'endroit d'où l'on devrait escalader la montagne. Et tout celui qui emprunte ce chemin perd toutes ses dents; qu'il s'y rende à pied, à cheval ou dans une voiture tirée par des bêtes, toutes ses dents tombent. Et là-bas, s'amoncellent des monticules de dents, qui forment comme des collines.

Ensuite, les gens [qui étaient sortis de la "doumit"], prirent le portrait du roi et le réinstallèrent comme auparavant ; ils prirent la couronne, la lavèrent et suspendirent les objets à leur place respective. Le roi se réveilla alors. Il consulta aussitôt la page qui l'avait secourue, quelles coutumes de quelle nation étaient consignées. Il vit

שָׁמַגְן עָלַיָהּ, מִגֵּן עָלַי.

וּבְרֵאשׁ הָהָר הָיָה נֶסֶר (שְׁקוֹרִין "טאַבליצע"), וְהָיָה כָּתוּב שָׁם הַנִּימוּסִים שֶׁל הַדָּף הַמִּגֵּן עָלָיו מֵאִיזָה אִמָּה הוּא. רַק מִחֲמַת שְׁהָהָר גְּבוּהָ אֵין יְכוּלִים לְקַרֹּת אוֹתוֹ הַכְּתָב, רַק לְמַטָּה הָיָה טַאבְּלִיצֶע, וְהָיָה כָּתוּב שָׁם, שְׁמִי שְׂיִישׁ לוֹ כָּל הַשָּׁנִים, יְכוּל לְעֵלוֹת אֶל הָהָר. וְנָתַן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שְׁגִדְל עֵשֶׂב בַּמָּקוֹם שְׁצָרִיכִין לְעֵלוֹת אֶל הָהָר. וּמִי שְׁבֹא לְשָׁם הָיָה נוֹפְלִים לוֹ כָּל הַשָּׁנִים, הֵן שְׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּרִגְלָיו, הֵן שְׁהָיָה רוֹכֵב, הֵן שְׁהָלַךְ בַּעֲגָלָה עִם בְּהֵמוֹת, הָיָה נוֹפְלִים כָּל הַשָּׁנִים. וְהָיוּ מִנְּחִים שָׁם חֲמָרִים חֲמָרִים שֶׁל שָׁנִים כְּמוֹ הָרִים הָרִים.

אַחֲר־כֵּן לָקְחוּ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים הַנִּלְלִים וְחִזְרוּ וְהֶעֱמִידוּ יַחַד אֶת הַפֶּאטְרֶעט כְּבְּרֵאשׁוֹנָה, וְאֶת הַכְּתָר לָקְחוּ וְרָחֲצוּ אוֹתוֹ, וְחִזְרוּ וְתָלְאוּם בַּמָּקוֹמָם, וְהִקְיִן הַמֶּלֶךְ. וְהִסְתַּכַּל תִּכְרַף עַל הַדָּף שְׁהִגֵּן עָלָיו מֵאִיזָה נִימוּס שֶׁל אִיזָה אִמָּה הוּא, וְרָאָה שְׁכָּתוּב בּוֹ הַנִּימוּס שֶׁל יִשְׂרָאֵל

qu'il y était écrit les usages du peuple d'Israël. Le roi se mit alors à examiner [le contenu de] la page avec sincérité, et il comprit l'ultime vérité. Il conclut que, personnellement, il deviendrait assurément juif. Cependant, que faire pour ramener à la raison le monde entier et le guider vers la vérité ? Il décida de partir à la recherche d'un sage qui interpréterait son rêve tel quel. Il prit avec lui deux hommes et parcourut le monde, non pas à la façon d'un roi, simplement comme un homme ordinaire. Il allait d'une ville à l'autre, de pays en pays, et s'enquêrit où trouver un sage qui pourrait interpréter fidèlement un songe. On lui fit savoir que là-bas, à un endroit donné, se trouvait un tel sage.

Il voyagea là-bas, se présenta devant le sage et lui raconta la vérité : quel roi il était, les guerres qu'il avait remportées et tout ce qui s'était passé, il lui demanda d'interpréter son rêve. Le sage lui répondit : « Moi-même, je ne peux pas l'interpréter. Cependant, il existe un moment donné, tel jour de tel mois; ce jour-là, je rassemble toutes sortes de senteurs avec lesquelles je compose un mélange. En faisant alors passer dans ces fumigations d'encens, un individu qui garderait à l'esprit ce qu'il désire voir et savoir, cet homme comprend tout. » Le roi réfléchit : puisqu'il avait

וְהִתְחִיל לְהִסְתַּכֵּל, עַל הַדָּף, בְּדַרְךְ אֲמֵת. וְהֵבִין הָאֲמֵת לְאֲמֵתוֹ.

וַיֵּשֶׁב עֲצָמוֹ, שֶׁהוּא עֲצָמוֹ בְּיַד אֵיזֵה יִשְׂרָאֵל. רַק מָה עוֹשִׂין לְהַחְזִיר לְמוֹטָב כָּלֵם לְהֵבִיאֵם לְהָאֲמֵת. וַיֵּשֶׁב עֲצָמוֹ, שְׂיִלֵךְ וַיִּסַּע לְבַקֵּשׁ חָכָם שְׂיִפְתֹּר לוֹ הַחֲלוֹם כִּהְיוֹתוֹ. וְלָקַח עִמּוֹ שְׁנַי אַנְשִׁים וְנָסַע לְהַעוֹלָם, לֹא בְּדַרְךְ הַמְּלָךְ, רַק כְּאִישׁ פְּשׁוּט. וְהָיָה נוֹסַע מֵעִיר לְעִיר וּמִמְדִּינָה לְמְדִינָה, וְשָׂאֵל אִיךְ נִמְצָא חָכָם שְׂיִוְכַל לְפַתֵּר חֲלוֹם כִּהְיוֹתוֹ. וְהוֹדִיעוּ לוֹ שְׁשָׁם וְשָׁם נִמְצָא חָכָם כֹּזֵה.

וְנָסַע לְשָׁם. וּבָא אֶל הַחָכָם, וְסִפֵּר לוֹ הָאֲמֵת, אִיךְ שֶׁהוּא מְלָךְ וְכִבֵּשׁ מְלַחְמוֹת וְכָל הַמַּעֲשֵׂה שֶׁהָיָה כִּנְ"ל, וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לְפַתֵּר חֲלוֹמוֹ. וְהָשִׁיב לוֹ: אֲנִי בְּעֲצָמִי אֵינִי יָכוֹל לְפַתֵּר רַק שְׂיֵשׁ זְמַן, בְּאוֹתוֹ יוֹם בְּאוֹתוֹ הַחֹדֶשׁ, וְאֲזִי אֲנִי מְקַבֵּץ כָּל סַמְמָנֵי הַקְּטֹרֶת וְעוֹשֶׂה מֵהֶם מֵרֶכֶב. וּמַעֲשִׂנִין אֶת הָאָדָם בְּאֵלוֹ הַקְּטֹרֶת, וְאוֹתוֹ הָאָדָם חוֹשֵׁב בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ מָה שְׂרוּצָה לְרֹאוֹת וְלִידַע, וְאֲזִי יַדַּע הַכֹּל. וַיֵּשֶׁב הַמְּלָךְ עֲצָמוֹ: מֵאַחַר שֶׁכָּבַר כֹּלָה זְמַן רַב בְּשִׁבְלֵי זֶה, שְׂיִמְתִּין עוֹד עַד אוֹתוֹ הַיּוֹם וְאוֹתוֹ הַחֹדֶשׁ,

déjà attendu si longtemps pour cela, il n'avait qu'à patienter encore jusqu'au jour et au mois prévus.

Le jour venu, le sage procéda ainsi, puis il fit passer le monarque dans les fumigations d'encens. Ce dernier se mit à voir ce qui lui était arrivé même avant sa naissance, lorsque son âme résidait encore dans les mondes supérieurs. Il vit qu'on conduisait son âme à travers les mondes, et qu'on y proclamait : Toute personne qui aurait un grief quelconque contre cette âme, qu'elle vienne et se présente. Personne n'avait à se plaindre de l'âme.

Entre temps, quelqu'un accourut et s'écria : « Maître du monde ! Ecoute ma requête ! Si celui-ci vient au monde, que me restera-t-il à faire ? Pourquoi m'auras-tu créé ? » Celui qui avait crié était le *Samèkh-Mèm* [l'ange du mal] en personne. On lui répondit : « Cette âme doit assurément descendre dans le monde. Quant à toi, trouve-toi donc une solution. » Le *Samèkh-Mèm* se retira.

On conduisit encore l'âme à travers les mondes, puis on la présenta devant le Tribunal d'En-Haut, pour lui faire prêter serment avant sa descente sur terre. Son opposant ne s'était pas encore manifesté. On lui envoya un messenger; il arriva alors, amenant avec lui un vieillard courbé comme le serait une personne âgée,

וְאִזֵּי עָשָׂה לוֹ הַחֲכָם בֵּין כַּנְּ"ל. וְעִשָּׂן אוֹתוֹ עִם הַקְּטֹרֶת כַּנְּ"ל, וְהִתְחִיל לְרֹאוֹת אֲפָלוֹ מִה שֶׁהָיָה נֶעֱשֶׂה עִמּוֹ קֶדֶם הַלְּדָה בְּעֵת שֶׁהָיָה הַנְּשָׁמָה בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן וְרֹאֵה שֶׁהָיוּ מוֹלִיכִין הַנְּשָׁמָה שְׁלוֹ דֶּרֶךְ כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְהָיוּ מְכַרְיִזִין וְשׂוֹאֲלִין: מִי שֵׁישׁ לוֹ לְלַמֵּד חוֹב עַל זֹאת הַנְּשָׁמָה יָבוֹא. וְלֹא הָיָה בְּנִמְצָא אֶחָד לְלַמֵּד חוֹב עָלֶיהָ.

בְּתוֹךְ-כֶּךָ בָּא אֶחָד וְרִץ וְצָעַק: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, שְׁמַע תְּפִלָּתִי; אִם זֶה יָבוֹא לְעוֹלָם, מַה לִּי לַעֲשׂוֹת עוֹד, וְעַל מַה בְּרִאתַנִּי. וְזֶה הָיָה הַסַּמְ"ךְ-מ"ם, הֵינּוּ זֶה שֶׁצָּעַק כָּל זֶה הָיָה הַסַּמְ"ךְ-מ"ם בְּעִצְמוֹ. וְהַשִּׁיבּוֹ לוֹ: זֹאת הַנְּשָׁמָה צְרִיכָה לִירֵד לְהָעוֹלָם בְּוֹדָאִי. וְאַתָּה חֲשֵׁב לָךְ עֲצָה. וְהִלֵּךְ לוֹ.

וְהוֹלִיכוֹ אֶת הַנְּשָׁמָה עוֹד דֶּרֶךְ עוֹלָמוֹת, עַד שֶׁהִבִּיאוּ אוֹתָהּ לְהַבִּית-דִּין שֶׁל מַעְלָה כְּדִי לְהַשְׁבִּיעַ אוֹתָהּ, שֶׁתֵּירֵד לְהָעוֹלָם. וְאוֹתוֹ הָאִישׁ עָדִין לֹא בָּא. וְשָׁלְחוּ אַחֲרָיו שְׁלִיחַ וּבָּא וְהִבִּיא עִמּוֹ זָקֵן אֶחָד שֶׁהָיָה כְּפוּף בְּדֶרֶךְ הַזָּקֵן, שֶׁהָיָה מְכִיר עִמּוֹ מְכָר, הֵינּוּ שֶׁהִבְעֵל-דָּבָר הָיָה לוֹ

que l'ange du mal connaissait depuis longtemps. Il s'esclaffa, déclarant : « Je me suis trouvé ma solution. Désormais, cette âme peut descendre dans le monde ! » On autorisa l'âme, et elle descendit sur terre.

Le roi revoyait tout ce qu'il avait vécu, du début à la fin, comment il était devenu roi, les guerres qu'il avait entreprises etc Il fit des prisonniers, parmi lesquels se trouvait "une femme de belle apparence" (*deutéronome 21,11*), qui réunissait toutes les grâces du monde. Cependant, cette grâce n'émanait pas de sa personne-même, mais d'une pierre précieuse qu'elle portait sur elle. C'est ce diamant qui possédait toute les grâces du monde, aussi semblaient-elles émaner de la "femme à la belle apparence".

Et sur cette montagne, ne peuvent accéder que les sages et les riches etc.

Le Rebbe n'en raconta pas plus, et il y aurait encore beaucoup à dire.

Depuis le passage "Il fit des prisonniers" et jusqu'à la fin, le récit n'a pas été consigné tel que l'a raconté le Rebbe.

Psautre de David lorsqu'il prit la fuite etc : « Seigneur, que mes ennemis sont nombreux ! Beaucoup se dressent contre moi etc Mais Toi, ô Eternel, Tu es un bouclier qui me

הַפְּרוֹת עִם זֶה הַזִּקְן הַכָּפוּף מִכָּבֶד,  
וְשָׂחַק וְאָמַר: כָּבֶד נָתַתִּי לִי עֵצָה.  
רֵשָׁאִי הוּא לִילֵךְ לְהַעוֹלָם. וְהַנִּיחוּ  
אֶת הַנְּשָׂמָה וַיִּרְדֶּה לְהַעוֹלָם.

וְהָיָה רוֹאֶה כָּל מָה שְׁעָבַר עָלָיו  
מִתְחִלָּה וְעַד סוֹף, וְאִיךָ נַעֲשֶׂה מְלֶכֶךְ,  
וְהַמְּלָחֳמוֹת שֶׁהָיָה לוֹ וְכוּ', וְלָקַח  
שְׁבוּיִים, וּבְתוֹכָם הָיָה יַפְת־תְּאֵר,  
שֶׁהָיָה לָּהּ כָּל מִינֵי חַן שֶׁבְּעוֹלָם, רַק  
שְׁוֵה חַחֵן לֹא הָיָה מֵעֲצָמָה, רַק  
שֶׁהָיָה תּוֹלָה עָלֶיהָ הַדּוּמִיט. וְאוֹתוֹ  
הַדּוּמִיט הָיָה לוֹ כָּל מִינֵי חַן, וּמַחֲמַת  
זֶה נִדְמָה שֶׁיֵּשׁ לָּהּ כָּל מִינֵי חַן.

וְעַל אוֹתוֹ הָהָר אֵינָם יְכוּלִים לָבוֹא  
רַק חֲכָמִים וְעֹשִׂירִים וְכוּ'...  
וְיֹתֵר לֹא הַגִּיד, וַיֵּשׁ עוֹד הַרְבֵּה  
מְאֹד בְּזֶה:  
מִן וְלָקַח שְׁבוּיִים עַד הַסּוֹף לֹא  
נִכְתָּב כְּרֵאִי כְּמוֹ שֶׁסִּפֵּר.

מְזִמּוֹר לָדוֹד בְּבָרְחוֹ וְכוּ': ה' מָה  
רְבוּ צָרֵי רַבִּים קָמִים עָלַי וְכוּ':  
וְאַתָּה ה' מִגֵּן בְּעַדִּי כְּבוֹדִי וּמְרִים  
רֵאשִׁי. קוֹלִי אֶל ה' אֶקְרָא וַיַּעֲנֵנִי

protège. Tu es mon honneur et me fais porter la tête haute. A pleine voix, je crie vers l'Eternel: Il me répond de Sa sainte montagne, Sélah! » – la montagne du Conte. « Je me couche et m'endors, » – comme dans le Conte. « Puis je m'éveille etc Je ne crains point les myriades de gens qui sont campés autour de moi etc Oui, Tu frappes à la joue tous mes ennemis, Tu brises les dents des méchants, » – leurs dents tombaient, lorsqu'ils voulurent gravir la montagne. « Que Ta bénédiction réside sur Ton peuple, Sélah ! » (Psaumes, 3).

Inspire-toi donc de ces prodiges. Et si tu es un homme de valeur, tu vas mordre ta chair d'émotion et confier ton esprit entre les paumes de tes mains. Tu te lèveras, bouleversé et tremblant, les cheveux hérissés d'une Crainte Divine, et ne cesseras plus de t'étonner de ces fabuleuses paroles, qui culminent au firmament.

מֵהָר קָדְשׁוֹ סֶלָה, הַר הַנִּי"ל: אֲנִי  
שָׁכַבְתִּי וְאִישָׁנָה, כַּנִּי"ל: הִקִּיצוּתִי  
וְכוּ'. לֹא אִירָא מֵרַבּוֹת עִם וְכוּ': כִּי  
הַבַּיִת אֶת כָּל אוֹיְבֵי לַחַי שְׁנֵי  
רְשָׁעִים שִׁבְרָתָהּ, כִּי הָיוּ נוֹפְלִים לָהֶם  
הַשָּׁנִים כְּשָׂרְצוֹ לְעֵלוֹת אֶל הָהָר: עַל  
עֲמֻד בְּרַכְתֶּךָ סֶלָה:

עֲמֻד וְהִתְבּוֹנֵן נִפְלְאוֹת אֱלֹהֵי אִם  
בְּעַל-נֶפֶשׁ אַתָּה תִּשָּׂא בְּשָׂרְךָ  
בְּשִׁנֶּיךָ וְנִפְשָׁךְ תִּשִּׂים בְּכַפְּךָ. תִּעֲמֹד  
מֵרַעִיד וּמִשְׁתּוֹמֵם, תִּסְמַר שְׁעָרוֹת  
רֹאשְׁךָ, וְתָשׁוּב תִּתְפַּלֵּא בְּדַבְרֵי  
הָאֱלֹהִים הָעוֹמְדִים בְּגִבְהֵי מְרוֹמִים:

## רמזי מעשיות

כל מעיין ישפוט בצדק כי הוא ענין נפלא ונורא אף כי חסר בו הרבה מה שלא סיפר כמבואר שם ובו מרומז סוד הנסיעה הקדושה שלו לנאור וריטש שגם זה היה ענין נורא ונפלא מאד כמבואר קצת מזה במ"א גם נוגע ענין הסיפור הזה לענין המחלוקת הגדולה שהיה עליו בחנם כידוע ומה נפלא ענין זה מההר המבואר במעשה זאת שאין יכולים לעלות עליו כ"א מי שיש לו כל השיניים ונתן השם יתברך שגדל שם עשב שמי שבא לשם היו נופלין לו כל השיניים הגם שהדבר נפלא וסתום ואין אתנו יודע עד מה להבין כוונתו הק' בזה אך בזה ראינו נפלאות כי שמענו מזקנינו שסיפרו לנו שכמה וכמה שנים קודם שסיפר המעשה הזאת והיה אז עדיין בתחלת זמן צמיחת המחלוקת עליו

פ"א דיבר הוא ז"ל מענין זה ואמר שאינו מתיירא ממנו כי כבר הראה לי בעצמו שאין לו שיניים בפיו (היינו שנתוועדו אז פ"א ביחד והתנצל אז לפניו ז"ל שאין כוונתו להרבות במחלוקת עליו כי היתכן כזאת לאיש זקן כזה שכבר אין לו שיניים בפיו, ולקח בחזקה אצבעו של רבינו ז"ל לתוך פיו והראה לו שכבר אין לו שיניים בפיו ויש בזה סיפור שלם ואולי יתבאר במ"א) ועתה ראה והבן עומק מהשבותיו ז"ל בכל דיבור ודיבור מתחלה ועד סוף כי אז לא עלה על הדעת כלל שיש לו ז"ל בדיבור זה כוונה עמוקה ורזין נפלאים כי נדמה להם שמדבר זאת בדרך צחות כלשון בני אדם עד שאחר שנים רבות כשסיפר ענין זה של ההר מובן ממילא למפרע כי היה לו גם אז בדיבור זה סוד עמוק הגם כי גם עתה נעלם סוד זה הענין לגמרי ואין לו שום פותר כלל והכלל כי כל דיבור ודיבור שלו ז"ל יש בו רזין עליונים ובפרט כל דיבור ודיבור שבסיפמ"ע אלו וכנשמע מפיו הק' בעצמו ז"ל בענין זה וכמבואר במ"א והגם כי אין אתנו יודע עד מה להבין קצת מהנפלאות הגדולים הנעלמים בהם אף על פי כן מובן ומבואר לכל כי הם נפלאות גדולות מאד וכל ענין וענין הוא דבר נפלא וסוד נעלם בפני עצמו, כמובן גם בהמעשה הזאת מסדר הסיפור שבה ומתחיל מתחלה לספר מענין המלך וכו' ותיכף גילה דעתו שלא יספר הכל ולא יבינו, ומספר אחר כך מענין הסעודה שעשה המלך והצחוק והקאמעדיע שהיה שם ונכנס אחר כך לסיפור העכביש עם הזבוב (שהוא סיפור נפלא ונורא כמו שראינו שהמלך בעצמו היה מתפלא ע"ז והבין שאין זה דבר רק כמבואר שם) וקיצר גם בסיפור זה ולא רצה לספר מה היה עם הזבוב וזה בעצמו גם כן ענין נפלא ואחר כך מספר איך שנתנמנם המלך על הספר ומה שחלם לו אז וענין ההר שבא אליו ומה שסיפר לו ההר וכו' והכל דברים נפלאים ונוראים ואחר כך מספר ממה שהסתכל מלך על הדף שהגין עליו וראה שכתוב בו הנימוס של ישראל וכו' ויישב עצמו שהוא בוודאי יהיה ישראל אבל מה עושים להחזיר למוטב כולם וכו' ואיך שנסע לבקש חכם שיבאר לו החלום וכו' ואיך שראה המלך כל מה שעבר עליו מתחלה ועד סוף וכו' וקיצר הרבה מאד גם בסיפור זה כמבואר שם והכל דברים נפלאים ונוראים וכן הרמזים שמרמז אחר כך איך שמרמז הענין הזה בקאפיטל ג' מזמור לדוד בברחו מפני וכו' הכל נפלא ונורא מאד מי יתן שנזכה על ידי כל זה להתעורר ולהתחזק בעבודת ה' כראוי כרצונו ית' וכרצון רבינו הק' ז"ל אשר רק בשביל זה סיפר וגילה לאבותינו ולנו את כל הנפלאות האלה ובדרכים נפלאים ונוראים כאלה:

ועיין חיי מוהר"ן דף י"ד אות יו"ד בפורים נודע לי וכו' עיין זוהר הקדוש תזריע דף מ"ט שדרש מענין קרח פגמו ותיקונו ענין הפסוק "ק"ר"ח הוא טהור הוא וע' בפירש"י פרשת תזריע על פסוק פחתת הוא בקרחתו וכו' קרחת לשון ישנים וגבחת לשון חדשים, וזה אפשר ענין המבואר כאן שהביא עמו זקן אחד וכו' שהי' לו היכרות עמו מכבר:

ועיין תיקוני הזוהר תיקון ע' בסופו למלכא דהוה ליה שליח מהימנא וכו' אמר לחיילו וכו' לבתר דלא הוי מאן דימלל עליו ולא הוה מקטרגא עלוהי אמר נעשה אדם וכו' עיין שם ועיין בספר תולדות יעקב יוסף פרשת שופטים מה ששמע ממורו הקדוש הבעש"ט זצוק"ל על פסוק על מה שוא בראת וכו' עיין שם):

## לקוטי עצות - מהדורא בתרא

### צדיק פ"ה

קודם שיורדת נשמת הצדיק האמת שהוא המנהיג האמת לעולם אזי מכריזין בכל העולמות עליונים שכל מי שיש לו ללמד חוב על זאת הנשמה יבא ומסתמא אין גם אחד שילמד איזה חוב חס ושלום על נשמה קדושה כזאת בתוך כך בא הבע"ד שהוא הס"ם בעצמו וצועק אם זה הצדיק יבא לעולם מה לי לעשות עוד ועל מה שוא בראתני כי בוודאי יחזיר למוטב את כל העולם וכל העולם יתתקן על ידו בשלימות אז משיבין לו להס"ם זאת הנשמה צריכה לירד להעולם בוודאי ואתה חשוב לך עצה ואז הבע"ד נותן לעצמו עצה שיהיה הצדיק הזה רשאי לירד להעולם ואף על פי כן יהיה אור אמתתו וקדושת צדקתו נעלם וגנוז ומכוסה מהעולם מאד ומסתמא העצה על ידי שמעמיד עליו איזה מפורסם הדור שיחלוק על זה הצדיק ויעלים אורו בהעלמה גדולה וזה החולק מסתמא יש לו להס"ם הכירות עמו מכבר כי כבר היה לעולמים הרבה הרבה מעשיות כאלו וכמעט בכל דור ודור ולולי שהבע"ד מתגבר עצמו כל כך בכל דור ודור להעצים אור הצדיק האמת בוודאי כבר היה תיקון העולם בשלימות, אך אף על פי כן עוצו עצה ותופר ורבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום והנשמה הזאת יורדת בעולם ואף על פי שבאמת עובר עליה מה שעובר ולולי ה' שהיה לנו וכו' אף על פי כן הצדיק הזה הוא כובש מלחמות רבות וסוף כל סוף יתתקן העולם על ידו בשלימות:

*Les Contes de Rabbi NA'HMAN*

*Édition de luxe, à prix coûtant*

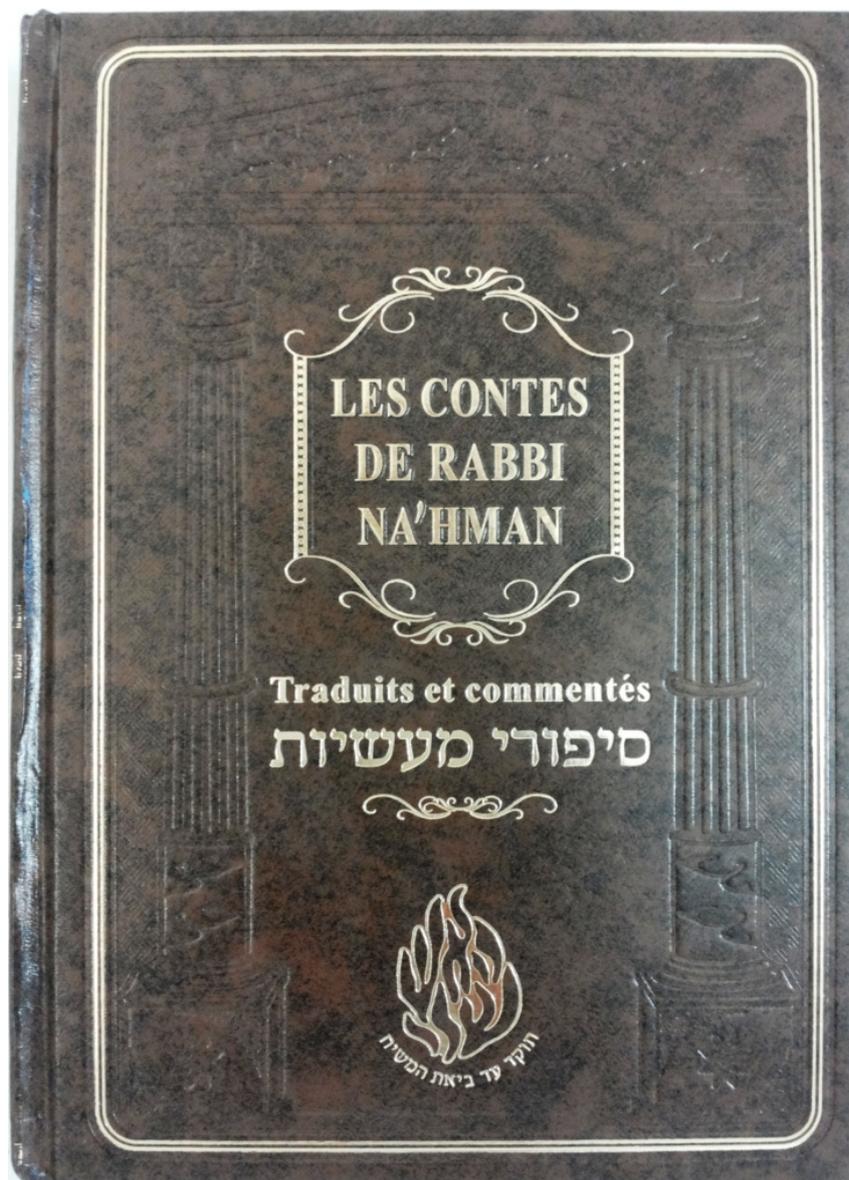
*32 chékels*



# *Les Contes de Rabbi NA'HMAN*

*Édition de luxe, à prix coûtant*

*32 chékels*



*ISRAËL*

*972 (0) 54 84 29 006*

*(Meir)*

*FRANCE*

*01 77 47 57 04*

*(Meir)*

